

קרא ירי

"איך זה לא נשרפו המיסמכים האלה בשריפה שהיתה אצל לכה? שאלו אותנו השבוע כמה וכמה ידידים. כשקראו בגליון האחרון את מכתבי בן-גוריון ורות דיין בקשר לפרשת-האהבה של משה דיין משנת 1959. מיסמכים אלה היו בידי המערכת במשך שנים רבות. אבל דרושה מידה רבה של נאיביות כדי להאמין שמיסמכים מסוג זה יהיו מוחזקים במערכת, או בכל מקום אחר הקשור במערכת או בעורכים.

בשריפה הגדולה הושמד חומר ארכיוני עצום, שאין לו תחליף, אך לא הושמד אפילו מיסמך סודי חשוב אחד. שום מיסמך כזה פשוט לא היה מצוי במשרד. הקשר שלנו עם פרשת המכתבים התחיל ממש ביום הראשון. זהו קוריוז, שאולי כדאי לספר עליו:

פעם בשנה, ימים מועטים לפני ראש-השנה, אחרי שצוות המערכת מכין את כל החומר הדרוש, נוהג אורי אבנרי להתייחד במקום מרוחק, כדי לכתוב את מאמר-הענק על איש-השנה, שהוא מעין נסיון לכתוב היסטוריה-מיידיית של השנה, על מאורעותיה. בשנת 1959 החליטה המערכת לבחור ביעל דיין כאיש-השנה. יעל פירסמה באותה שנה את ספרה הראשון, פנים חדשות במראה, שנכתב על-ידיה בשפה האנגלית. עובדה זו וגם תוכן הספר, עוררו רוגז עצום בחוגים שמרניים, והמערכת ראתה בפרשה זו הזדמנות טובה כדי לנתח תהליך חשוב — ניגודי-הדורות שהתחילו אז להתבלט במדינה. כדי להתייחד במקום שקט, הזמין אבנרי חדר לשבוע בבית מינס, מלון קטן על הריכנען, ליד צפת. כשהגיע לשם, הופתע להיווכח שבאותו יום עצמו הגיע לשם גם אורה נוסף: דויד בן-גוריון, עם אשתו ופמלייה גדולה.

באחד הבקרים, כשבן-גוריון נסע עם עוזריו ליישובי הסביבה, נתקל אבנרי בפולה בן-גוריון. למרות היריבות הקיצונית ששררה אז בין השבועון המסויים ובין מישטר בן-גוריון, היתה קיימת ידידות אישית רבה בין פולה ואבנרי. פולה שאלה את אבנרי מה מעשיו במקום, וכשנתברר לה שאבנרי עסוק בכתיבת מאמר שבמרכזו עומדת יעל דיין, שוחחה עימו כמה שעות על משפחת דיין.

פולה העלתה על נס את רות דיין, השמיצה את יעל, וגילתה יחס פחות ברור כלפי משה. מדבריה הבין אבנרי כי קרה משהו, וניתן היה לנחש את הכיוון. אך מובן שאבנרי לא חקר את פולה. השיחה היתה פרטית, ומובן שלא פורסמה מילה עליה.

בית מינס, תל אביב

כעבור זמן-מה הגיעו לידי המערכת המיסמכים, שפורסמו בשבוע שעבר. מיכתבו של בן-גוריון נושא את הכותרת "הריכנען", ואילו מיכתבו של מכיר, יצחק נבון, כתוב על גיר-המיכתבים של בית-מינס.

מסתבר שבפעם הימים האלה, שבהם גרו בן-גוריון ואבנרי בשכונת בבית-המלון הקטן, התלבט בן-גוריון בפרשה זו. היה זה שנתיים אחרי שפולה בן-גוריון, אשה בעלת עקרונות פשוטים וחזקים, אסרה על משה דיין להתגרש מרות — תוך איום שאם יתגרש, היא תשים קץ לקאריירה הפוליטית שלו.

איני יכול לגלות, כמובן, איך הגיעו מיסמכים אלה לידינו. הדבר קרה זמן קצר אחרי כתיבתם, וזמן רב לפני שפירסמה גיבורת הפרשה, הדסה מור, את סיפורה. דרכים לזהות, המתאר פרשה זו תוך שינוי השמות והפרטים. גם כשפורסם ספר זה, לא גילה העולם הזה את המיסמכים שבידיו.

★ מדוע גנזנו את המיסמכים?

כאן המקום לענות על השאלה, שבוודאי ניקרה בלב קוראים רבים: "אם המיסמכים היו בידיכם שנים כה רבות, מדוע לא פירסמתם אותם מייד? מדוע גנזתם אותם?" היתה לכך סיבה פשוטה. היה ברור לנו שפירסום הדברים עלול להביא לפירוק נשואיהם של רות ומשה דיין. לא היה לנו שום עניין להתערב בחייה הפרטיים של משפחת דיין, ולא רצינו להרע בשום פנים לרות דיין — אשה שתמיד הערכנו אותה. סיבה זו התבטלה, כמובן, ברגע שמשפחת דיין עצמה החליטה להתגרש.

מבחינה ציבורית, יש חשיבות רבה לחוכן חליפת-המיכתבים, מפני שהיא מוסיפה להבנת אישיותו של אדם שהוא מועמד בכיר להנהגה הלאומית העליונה. דעתם של אשתו ובעלה-הסותו העיקרי, דויד בן-גוריון, חשובים במיקרה זה. מה גם שבן-גוריון עצמו מסביר במכתבו שאסור להסתיר חולשות של מנהיגים לאומיים. העולם הזה עצמו לא נקט בשבוע שעבר בשום עמדה משלו בפרשה זו. הוא גם לא ראה כל צורך בכך.

אנו מפרסמים מידע — בלי מורא ובלי משוא-פנים — ומניחים לך, קורא יקר, להסיק את המסקנה הנראית לך. מי שמחפש כוונות פוליטיות נסתרות בכל דבר, יתקשה למצוא כאלה בפירסום זה. כי — במיקרה לגמרי — יצאו הדברים די מאוזנים. מיכתבי דוב ירמיה ורות דיין משנת 1959 מדברים בגנות משה דיין, אך מכתבו הארוך של בן-גוריון מגן עליו בפירוש, והראיון הבלעדי שהעניקה לנו רות דיין בוודאי הצטיין ברמה אנושית גבוהה וביחס הוגן ביותר (ואף יותר מזה) כלפי בעלה-לשעבר.

שמחנו שרות דיין העניקה לנו את הראיון הבלעדי היחיד שנתנה אחרי גירושה. הדבר מעיד על האימון שהיא רחשה לשבועון זה — אימון הנובע בוודאי, בחלקו, מן הצורה ההוגנת שבה טיפלנו במשך כל השנים במיסמכי פרשת 1959. רות ידעה כל העת שהם בידינו.

אגב, כדי לסלק כל ספק, יש לציין שרות דיין לא ידעה בשבוע שעבר שאנו עומדים לפרסם עתה מיסמכים אלה. הפירסום נבע משיקול מערכתי טהור, לאור הנסיבות שנוצרו. אותן נסיבות גרמו לכך שפורסמו באותו גליון בו פורסם גם הראיון עם רות.

אורי אבנרי

נוסחה מדעית חדשה

BIO tayalysin

• בקבוק חדש

• גדול יותר

• חסכוני יותר

קצ לקשקשים

- * מונע נשירת שער
- * מחזק את השורשים
- * ממריץ גידול השער

BIO tayalysin

זה יאסי-זה Taya